

KRIS PAVON

STRANCI

Prevela
Vesna Stojković

■ Laguna ■

Naslov originala

Chris Pavone

THE EXPATS

Copyright © 2012 by Christopher Pavone

Translation copyright © 2015 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Mojim malim iseljenicima Semu i Aleksu

Nema sumnje, istina je lepa; ali lepe su i laži.

RALF WALDO EMERSON

Prava draž braka jeste u tome što se umeće obmane
čini apsolutno potrebnim za obe strane.

OSKAR VAJLD

PREDIGRA

DANAS, 10.52, PARIZ

„Kejt?“

Kejt zuri kroz izlog od poliranog stakla prepun jastuka, stolnjaka i zavesa, svega u mrko-sivoj, mahovina-zelenoj i boji čokolade – paleta koja je zamenila prošlonedeljne pastelne boje. Tek tako, stiglo je novo godišnje doba.

Okreće se od prozora, ka ovoj ženi koja stoji pored nje na uzanom deliću trotoara u Ulici Žakob. Ko je ova žena?

„Bože, Kejt? Jesi li to ti?“ Glas je poznat. Ali glas nije dovoljan.

Kejt je zaboravila šta je to zapravo neodlučno tražila. Nekakvu tkaninu. Zavesa za kupatilo za goste? Nešto beznačajno.

Pritegne kaiš na mantilu, kao da želi da se zaštiti. Padala je kiša nešto ranije tog jutra dok je išla do škole da ostavi decu, magla se širila od Sene dok je tvrdim potpeticama kožnih čizama udarala po mokroj kaldrmi. Još uvek na sebi ima tanki mantil, iz džepa viri presavijeni *Herald tribjun* u kome je popunila ukrštenicu u kafeu pored škole gde najčešće ujutro doručkuje, sa ostalim mamama iseljenicama.

Ova žena nije jedna od njih.

Ova žena nosi naočari za sunce koje joj sasvim pokrivaju oči, pola čela i veći deo obraza; nemoguće je odrediti ko se krije iza sve te crne plastike i zlatnih slova. Kratku kestenjastu kosu grubo je zagladila uz glavu, zakačivši je svilenom trakom. Visoka je i vitka, ali senzualnih grudi i bokova. Koža joj sija – zdrav, prirodno preplanuo ten, kao da dosta vremena provodi napolju, igra tenis ili radi u bašti. Ne onako preterano taman, spržen ten, omiljen kod mnogih Francuskinja, preplanulost dobijena ultravioletnim zračenjem fluorescentnih lampi u kabinama nalik na mrtvačke kovčege.

Odeća ove žene, mada ne baš jahaće pantalone i sako, podseća na jahanje. Kejt prepoznaje karirani sako iz izloga obližnjeg užasno skupog butika, prodavnice otvorene umesto jedne omiljene knjižare, a glasni meštani tvrde da ta promena nagoveštava kraj predgrađa Sen Žermen kakvo su znali i voleli. Ali ugled knjižare zasnivao se više na priči i obično je bila prazna, dok je novi butik po pravilu pun, ne samo teksaških domaćica, japanskih biznismena i ruskih siledžija koji plaćaju gotovinom – čistim, novim gomilama sveže opranog novca – gomile košulja, ešarpi i ručnih torbica, već i bogatog lokalnog stanovništva. Nema siromašnih.

Ova žena? Osmehuje se, ustima punim savršeno nanizanih, blistavobelih zuba. Poznat osmeh, uz poznati glas; ali Kejt ipak mora da vidi oči da bi potvrdila svoje najcrnje slutnje.

Neka nova-novcijata kola iz jugoistočne Azije prodaju se za manje para od onoga koliko je ova žena platila za karirani sako. I Kejt je dobro obučena, u odmerenom stilu kakav žene poput nje više vole. Ova žena rukovodi se sasvim drugačijim načelima.

Ona je Amerikanka, ali ne govori ni sa kakvim naglaskom. Mogla bi da bude bilo odakle. Mogla bi da bude bilo ko.

„Ja sam“, kaže žena i konačno skida naočari.

Kejt instinktivno uzmiče, naletевši na čađavi sivi kamen u dnu zgrade. Metal na njenoj torbici uznemirujuće udari o staklo izloga.

Nemo zine.

Prvo pomisli na decu i istog trena je celu preplavi panika. Suština roditeljstva: uvek se odmah uspaničite zbog dece. Ovo je deo plana o kome Dekster nikad nije ozbiljno razmislio: taj nagomilani strah – nesavladiva strepnja kad su deca u pitanju.

Ova žena se krila iza naočara za sunce, kosa joj je druge boje i drugačije je ošišana, koža joj je tamnija nego ranije i nabacila je pet kilograma. Izgleda drugačije. Čak i tako, Kejt je zapanjena što je na prvi pogled nije prepoznala, posle prvog izgovorenog sloga. Kejt zna da je to zato što nije želela.

„O bože!“, uspe da istrtlja.

Kejt u mislima juri niz ulicu pa iza ugla, kroz teška crvena vrata i uvek hladan prolaz, pod natkriveni hodnik koji okružuje dvorište i u predvorje s mermernim podom, penje se liftom u mesinganom kavezu, u vedri žuti foaje s crtežom iz osamnaestog veka u pozlaćenom ramu.

Ova žena širi ruke, mami je u veliki, američki zagrljaj.

Kejt juri niz hodnik do suprotnog kraja, do kancelarije u lamperiji iz koje se preko krovova pruža pogled na Ajfelovu kulu. Ukrašenim mesinganim ključem otvara fioku u dnu starinskog radnog stola.

A što da se ne zagrle? Na kraju krajeva, stare su prijateljice. Recimo. Da ih neko gleda, delovalo bi sumnjivo da se ne zagrle. A možda bi delovalo sumnjivo kad bi se zagrlile.

Nije joj trebalo mnogo da pomisli na to da ljudi gledaju. I da je oduvek gledaju, stalno. Ima tek nekoliko meseci otkako Kejt konačno može da zamisli da živi život bez stalnog nadzora.

A onda u fioci radnog stola: dvostruko ojačana čelična kutija. „Kakvo iznenađenje“, kaže Kejt, što i jeste i nije istina.

A u sefu, četiri pasoša s različitim identitetima za porodicu. I debeli štos presavijenih novčanica pritegnut gumicom, različite

novčanice u velikim apoenima, evri, britanske funte i američki dolari, nove čiste novčanice, njena verzija opranog novca.

„Baš mi je drago što te vidim.“

I, umotana u svetloplavu krpu od jareće kože, bereta 92FS koju je kupila od škotskog podvodača u Amsterdamu.

PRVI DEO

DVE GODINE RANIJE,
VAŠINGTON, OKRUG KOLUMBIJA

„Luksemburg?“

„Da.“

„Luksemburg?“

„Tako je.“

Ketrin nije znala kako na ovo da reaguje. Zato se odlučila za standardni odgovor, napraviti se neuk kako bi skrenuo s teme. „Gde je Luksemburg?“ Zažalila je čim je izgovorila ovo neiskreno pitanje.

„U Zapadnoj Evropi.“

„Mislim, da li je u Nemačkoj?“ Odvratila je pogled od Dekstera, postidevši se rupe koju sama sebi kopa. „Švajcarskoj?“

Dekster ju je belo pogledao, očigledno se trudeći – svim silama – da ne kaže nešto pogrešno. „To je nezavisna država“, rekao je. „To je veliko vojvodstvo“, dodao je uzgred.

„Veliko vojvodstvo?“

Klimnuo je glavom.

„Šališ se.“

„Jedino veliko vojvodstvo na svetu.“

Nije ništa rekla.

„Graniči se s Francuskom, Belgijom i Nemačkom“, nastavio je Dekster od svoje volje. „Okružen je njima.“

„Ne.“ Odmahujući glavom. „Takva zemlja ne postoji, Pričaš o... ne znam... Alzasu. Ili Loreni. Pričaš o Alzas-Loreni.“

„Ta mesta su u Francuskoj. Luksemburg je druga, ovaj nacija.“

„A zašto je veliko vojvodstvo?“

„Njime vlada veliki vojvoda.“

Skrenula je pogled ka dasci za sečenje s napola iseckanim crnim lukom, na radnoj površini koja je pretela da će se sasvim odvojiti od deformisanog donjeg ormarića, otrgnuta nekakvom praiskonskom silom – vode ili gravitacije ili oboje – gurajući tako kuhinju preko ivice prihvatljivo ofucanog ka neprihvatljivo bednom plus nehigijenskom i zapravo opasnom, što će ih na kraju naterati da renoviraju celu kuhinju koja bi, čak i kad se izbace sva nepotrebna nadogradnja i estetsko povlađivanje, ipak koštala četrdeset hiljada dolara koje oni nisu imali.

Za nuždu, Dekster je stegama pričvrstio uglove radne površine kako drvena ploča ne bi skliznula sa ormarića. To je bilo pre dva meseca. U međuvremenu, zbog ovih trapavo postavljenih stega Ketrin je slomila jednu vinsku čašu, a nedelju dana kasnije, dok je seckala mango, udarila je rukom u jednu stegu tako da joj je nož iskliznuo a oštrica joj se tiho zarila u meso levog dlana okupavši mango i dasku za sečenje krvlju. Stajala je nad sudoperom pritiskajući ranu kuhinjskom krpom dok je krv kapala na ofucani otirač, šireći se pamučnim vlaknima tako da je pravila istu šaru kao i onog dana u *Voldorfu*, kad je trebalo da odvrati pogled, ali nije.

„A šta je veliki vojvoda?“ Obrisala je oko koje je zasuzilo od luka.

„Tip koji vlada velikim vojvodstvom.“

„To si izmislio.“

„Nisam.“ Dekster se jedva primetno osmehivao, kao da je možda stvarno zavatlava. Ali ne, ovaj osmeh je bio previše mali; bio je to osmeh Dekstera koji se pretvara da je zavatlava, a zapravo je mrtav ozbiljan. Ko bajagi lažni osmeh.

„Dobro“, rekla je. „Prihvatam: zašto bismo se preselili u Luksemburg?“

„Da zaradimo mnogo para i proputujemo Evropu.“ I evo ga, širok, nesputan osmeh. „Baš kao što smo oduvek sanjali.“ Iskreni pogled čoveka koji nema tajni i ne prihvata mogućnost da ih drugi imaju. Bilo je to ono što je Ketrin najviše cenila kod svog muža.

„Zaradićeš mnogo para? U Luksemburgu?“

„Da.“

„Kako?“

„Imaju manjak prezgodnih muškaraca, pa će mi platiti brdo para zato što sam neverovatno privlačan i zapanjujuće seksi.“

Voleli su tako da se zadirkuju, već deset godina. Dekster nije bio ni posebno privlačan ni naročito seksi. Bio je tipični kompjuteraš, krakat i trapav. Zapravo, nije loše izgledao; imao je obične crte lica, neupadljiv spoj kose boje peska, špicaste brade, rumenih obraza i kestenjastih očiju. Uz neku pristojnu frizuru i obuku za odnose s medijima, možda i psihoterapiju, mogao bi da bude stvarno privlačan. Ali on je zračio ozbiljnošću i inteligencijom, ne svojom fizičkom pojavom ili seksualnošću.

To je bilo ono što je Ketrin prvo i privuklo: muškarac krajnje neironičan, neproračunat, neblaziran, nimalo kul, neizveštačen. Dekster je bio otvoren, dokučiv, pouzdan i fin. Muškarci u poslu kojim se bavila bili su manipulatori, tašti, nemilosrdni i sebični. Dekster je bio njen protivotrov. Pouzdan, neuobražen, uvek iskren muškarac neuglednog izgleda.

Odavno se pomirio s tim da izgleda obično i da nije previše kul. Zato je, na uobičajen način, isticao svoj štreberizam: plastične naočari, neukusna i naizgled nasumice nabacana zgužvana odeća, kosa raščupana od spavanja. I šalio se na račun svog izgleda. „Stajaću na javnim mestima“, nastavio je. „Ponekad, kad se umorim, možda bih mogao da sednem. I da samo, znaš već, budem lep.“ Zakikotao se svojoj duhovitosti. „Luksemburg je svetska prestonica privatnog bankarstva.“

„I?“

„Jedna privatna banka mi je upravo ponudila unosan ugovor.“

„Koliko unosan?“

„Trista hiljada evra godišnje. Skoro pola miliona dolara, po današnjem kursu. Plus troškovi života. Plus bonusi. Ukupna suma mogla bi da izađe na sedamsto pedeset hiljada dolara.“

To je svakako bilo mnogo novca. Više nego što bi ikad pomislila da bi Dekster mogao da zarađuje. Mada je radio na mreži praktično od samog početka, nikad nije imao ni energije niti je sanjao o tome da se obogati. Uglavnom bi mirno sedeo po strani, dok su njegovi prijatelji i kolege podizali kapital i prihvatili rizike, bankrotirali ili objavljivali prvu prodaju deonica i na kraju leteli privatnim avionima. Ali ne i Dekster.

„A kasnije“, nastavio je, „ko zna? *Plus*“ – pružajući ruke da zada završni udarac – „možda neću ni morati toliko da radim.“ Nekada su oboje bili ambiciozni. Ali posle deset godina provedenih zajedno, prvih pet bez dece, samo je u Deksteru ostalo malčice ambicije. A najveći deo bio je usmeren ka tome da radi manje.

Bar je ona tako mislila. Sad je, izgleda, žudeo i za tim da se obogati. U Evropi.

„Kako znaš?“, pitala je.

„Znam obim i složenost posla, vrstu transakcija. Njihove sigurnosne potrebe nisu toliko ozbiljne kao ono što sada radim. Osim toga, Evropljani su. Svi znaju da Evropljani ne rade mnogo.“

Dekster se nikad nije obogatio, ali pristojno je zarađivao. A i sama Ketrin se polako penjala na platnoj lestvici. Prošle godine su zajedno zaradili četvrt miliona dolara. Ali uz hipoteku, večite zamašne popravke na maloj kući u takozvanom predgrađu u razvoju tobože obnovljenog Kolambija Hajtsa i privatnu školu – centar Vašingtona bio je nezgodan kad se radilo o državnim školama – i dvojna kola, nikad nisu imali novca. Ono što su imali bile su zlatne lisice.* Ali ne, ne zlatne: njihove lisice bile su, u najboljem slučaju, bronzane; možda aluminijske. A kuhinja im se raspadala.

„Znači bićemo puni para“, rekla je Ketrin, „i moći ćemo da putujemo kud želimo, a ti ćeš biti sa mnom i sa dečacima? Ili ćeš stalno biti odsutan?“

U prethodna dva meseca Dekster je nenormalno mnogo putovao; propuštao je veliki deo porodičnog života. Zato su u tom trenutku njegova poslovna putovanja bila bolna tačka. Upravo se vratio posle nekoliko dana provedenih u Španiji, a zbog tog putovanja u poslednjem trenutku je morala da otkáže planove za izlaske, koji su bili retki i koje nije trebalo olako otkazivati. Nije imala naročito bogat društveni život, ni obilje prijatelja. Ali bolje i to nego nijednog.

Nekada su Ketrinina poslovna putovanja predstavljala ozbiljan problem. Ali ubrzo po Džejkovom rođenju gotovo

* Engl.: *golden handcuffs* – ugovorna klauzula koja zadržava zaposlene u preduzeću tako što im osigurava posebne pogodnosti ako ostanu a znatne gubitke ukoliko napuste preduzeće. (Prim. prev.)

sasvim je prestala da putuje i drastično je smanjila sate provedene na poslu. Čak i po ovom novom režimu, jedva je stizala kući pre sedam. Vikendom je provodila najviše vremena s decom, uglavljenog između nabavke namirnica, sređivanja kuće, časova gimnastike i svega ostalog.

„Ne mnogo“, rekao je, neubedljivo, neodređeno. Nije joj promaklo da izbegava odgovor.

„Gde?“

„London. Cirihi. Možda Balkan. Verovatno jednom mesečno. Dvaput.“

„Balkan?“

„Sarajevo, možda. Beograd.“

Ketrin je znala da je Srbija jedno od poslednjih mesta koja bi Dekster želeo da poseti.

„Ta banka ima tamo investicije.“ Slegao je ramenima. „U svakom slučaju, putovanje neće biti najbitniji deo posla. Ali život u Evropi hoće.“

„Da li će ti se *svideti* Luksemburg?“, pitala je.

„Bio sam tamo samo dva-tri puta. Nemam baš najbolju predstavu o tom mestu.“

„Imaš li ikakvu predstavu? Jer ja sam očigledno mogla da se zabunim na kom se kontinentu nalazi.“ Pošto je krenula sa ovom laži, Ketrin je znala da sad mora da igra igru do kraja. U tome je bila tajna održavanja laži: ne pokušavati da ih sakriješ. Oduvek je s uznemirujućom lakoćom lagala svog muža.

„Znam da je bogat“, rekao je Dekster. „Najveći bruto domaći proizvod po glavi stanovnika na svetu, nekih godina.“

„Ne verujem“, rekla je iako je znala da je tako. „To je sigurno neka zemlja koja proizvodi naftu. Možda Emirati ili Katar ili Kuvajt. Ne neko mesto za koje sam do pre pet minuta mislila da je savezna država u Nemačkoj.“

Slegao je ramenima.

„Dobro. Šta još?“

„Pa... ovaj... *mali* je.“

„Koliko mali?“

„U celoj zemlji živi pola miliona ljudi. Otprilike veličine Roud Ajlenda. Ali mislim da je Roud Ajlend veći. Malo.“

„A grad? Imaju neki grad, zar ne?“

„Imaju glavni grad. Zove se takođe Luksemburg. U njemu živi osamdeset hiljada ljudi.“

„Osamdeset hiljada? To nije grad. To je... ne znam... to je univerzitetski *gradić*.“

„Ali prelep univerzitetski *gradić*. Usred Evrope. Gde će mi neko plaćati mnogo para. Znači nije običan univerzitetski *gradić* poput Amhersta. I to je univerzitetski *gradić* u kome nećeš morati da radiš.“

Ketrin je zastala usred seckanja, naletevši na prepreku u ostvarenju ovog plana koju je predvidela pre deset minuta, čim je izgovorio pitanje: „Šta misliš o selidbi u Luksemburg?“ Što je značilo da će morati da dâ otkaz na poslu, zauvek. U prvom trenutku kad je to shvatila, preplavilo ju je ogromno olakšanje, olakšanje zbog neočekivanog rešenja jednog nerešivog problema. *Moraće* da dâ otkaz. Odluka nije bila na njoj; nije imala izbora.

Nikad nije priznala mužu – jedva je i sebi priznala – da želi da dâ otkaz. A sad nikad neće ni morati.

„Pa *šta* bih radila?“, pitala je. „U Luksemburgu? Za koji, inače, još uvek ne verujem da je stvaran.“

Osmehnuo se.

„Moraš priznati“, rekla je. „Zvuči izmišljeno.“

„Živećeš život ispunjen dokolicom.“

„Ozbiljno.“

„I *jesam* ozbiljan. Naučićeš da igraš tenis. Planiraćeš naša putovanja. Sredićeš novu kuću. Učićeš jezike. Blogovaćeš.“

„A kad mi dosadi?“

„Ako ti dosadi? Možeš da nađeš neki posao.“

„A šta da radim?“

„Vašington nije jedino mesto na svetu gde ljudi pišu izveštaje.“

Ketrin se ponovo usredsredila na svoj iskasapljeni crni luk i nastavila da secka, pokušavajući da svari sve što je upravo rekao. „Tuše.“

„Zapravo“, nastavio je Dekster, „Luksemburg je jedan od tri glavna grada Evropske unije, pored Brisela i Strazbura.“ Sad je još i promoter prokletog mesta. „Pretpostavljam da ima mnogo nevladinih organizacija kojima bi dobro došlo da na svom dobrofinansiranom platnom spisku imaju jednu visprenu Amerikanku.“ Ujedno i agent za regrutaciju. Jedan od onih uvek raspoložениh tipova iz Odeljenja za ljudske resurse, s naborima s prednje strane kaki pantalona, blistavim ukrasima na mokasinama.

„I kad bi to bilo?“ Ketrin je odgurnula ta razmišljanja od sebe, svojih planova, svoje budućnosti. Sakrila se od njih.

„Pa.“ Uzdahnuo je, previše teško, kao loš glumac koji je precenio svoje sposobnosti. „U tome je caka.“

Nije nastavio. Bila je to jedna od Deksterovih užasnih navika: da je tera da postavlja pitanja umesto da joj jednostavno dà odgovore koje je znao da želi. „Pa?“

„Što pre“, priznao je, kao pod prisilom, zajamčivši loše kritike i gađanje trulim voćem.

„Što znači?“

„Preselili bismo se tamo do kraja meseca. A ja bih verovatno morao da dva-tri puta odem sam, ranije. Recimo u ponedeljak.“

Ketrin je zinula. Ovo ne samo što je bilo kao iz vedra neba već se dešavalo i munjevitom brzinom. Misli su joj se rojile

dok je pokušavala da smisli kako da za tako kratko vreme da otkaz. Biće teško. Probudiće sumnje.

„Znam“, rekao je Dekster, „užasno je brzo. Ali ovoliki novac traži žrtvovanje. A ovo što žrtvujemo nije tako strašno: samo moramo da se što pre preselimo u Evropu. I pogledaj.“ Zavukao je ruku u džep jakne, raširio list papira A4 formata i ispravio ga na radnoj površini. Ličio je na proračunsku tablicu, a u vrhu je pisalo BUDŽET ZA LUKSEMBURG.

„A trenutak je zapravo dobro odabran“, nastavio je Dekster pravdajući se, još uvek ne objašnjavajući čemu tolika žurba. Ketrin će tek mnogo mnogo kasnije shvatiti čemu. „Zato što će još uvek biti letnji raspust i možemo da dođemo u Luksemburg na vreme da deca odmah krenu u novu školu.“

„A škola bi bila...?“

„Privatna škola na engleskom.“ Dekster je na sve imao spreman brz odgovor. Pobogu, pripremio je proračunsku tablicu. Kakva romantična duša. „Koju bi platio klijent.“

„Dobra škola?“

„Pretpostavljam da bi svetska prestonica privatnog banкарства, s najvećim prihodom na planeti, trebalo da ima pristojnu školu. Nekoliko njih.“

„Nemoj da si sarkastičan. Samo postavljam neka najosnovnija pitanja o obrazovanju naše dece i gde ćemo živeti. Znaš, *sitnice*.“

„Izvini.“

Ketrin je pustila Dekstera da nekoliko sekundi istrpi njen gnev, a onda nastavila: „Koliko dugo bismo živeli u Luksemburgu?“

„Ugovor bi bio na godinu dana. Mogao bi da se produži na još jednu, uz povišicu.“

Preletela je pogledom preko proračunske tablice i našla u dnu: neto ušteda od gotovo dvesta hiljada godišnje – evra?

Dolara? Kako god. „A onda?“, pitala je, zagrejavši se za predlog kad je pročitala ono u dnu. Odavno se pomirila s tim da će zauvek biti švorc. Ali sada se činilo da je tome ipak došao kraj.

„Ko zna.“

„To ti je prilično jadan odgovor.“

Obišao je oronuli kuhinjski pult i zagrlio je otpozadi, sasvim promenivši tok razgovora. „To je to, Ket“, rekao je, tako da je osetila njegov vreli dah na koži. „Nije ono što smo zamišljali, ali to je to.“

Zapravo, ovo je bilo baš ono o čemu su sanjali: da započnu novi život u inostranstvu. Oboje su imali osećaj da su propustili neko važno iskustvo, sputani okolnostima koje se nisu uklapale u bezbrižnu mladost. Sada, u kasnim tridesetima, još uvek su čeznuli za onim što su propustili; još uvek su mislili da je to moguće. Ili nikad nisu želeli da priznaju da je nemoguće.

„Možemo mi to“, prošaptao joj je u vrat.

Spustila je nož. Zbogom, oružje. Ne prvi put.

Kasno noću, uz vino, ozbiljno su razgovarali o tome. Ili bar onoliko ozbiljno koliko su mogli, tako kasno i pripiti. Složili su se da će, mada nemaju pojma da li će biti teško doći u drugu zemlju, svakako biti lako otići iz Vašingtona.

„Ali Luksemburg?“, pitala je. Strane zemlje koje su zamišljali bila su mesta poput Provanse ili Umbrije, London ili Pariz, možda Prag ili Budimpešta, pa čak i Istanbul. Romantična mesta; mesta na koja oni – na koja svi – žele da idu. Luksemburg nije bio na tom, nije bio ni na čijem spisku. Niko ne sanja o tome da živi u Luksemburgu.

„Da ne znaš“, pitala je, „koji se jezik priča u Luksemburgu?“

„Zove se luksemburški. To je nemački dijalekat s malčice francuskog.“

„Ne verujem ti.“

Poljubio ju je u vrat. „Jeste. Ali pričaju i običan nemački, plus francuski i engleski. To je veoma internacionalno mesto. Niko neće morati da uči luksemburški.“

„Moj jezik je španski. Godinu dana sam učila francuski. Ali ja govorim španski.“

„Ne brini. Jezik neće biti problem.“

Ponovo ju je poljubio, prešavši joj rukom niz stomak, ispod pojasa suknje koju je počeo da gužva u ruci. Deca su se igrala kod drugara.

„Veruj mi.“

Ketrin ih je mnogo puta videla, na međunarodnim aerodromima, s brdima jeftinog prtljaga; na licima im se briga i zbunjenost mešaju sa iscrpljenošću, deca skljojkana, očevi stiskaju gomilu crvenih ili zelenih pasoša koji ih izdvajaju od Amerikanaca s plavim pasošima.

Emigranti, emigriraju.

Videla ih je kako odlaze sa aerodroma u Meksiko Siti-ju posle autobusa iz Morelije ili Pueble, ili leta avionom iz Kita ili Gvatemala Sitija. Videla ih je u Parizu, kako stižu iz Dakara, Kaira i Kinšase. Videla ih je u Managvi i Port o Prensua, Karakasu i Bogoti. Gde god u svetu bila, videla ih je kako odlaze.

A videla ih je i kako stižu, u Njujork i Los Anđeles i Atlantu i Vašington, na drugom kraju dugog putovanja, iscrpljene, a opet ni blizu kraju svog epskog putešestvija.

Sad je ona bila jedna od njih.

Sada je ona stajala uz ivičnjak na aerodromu u Frankfurtu na Majni. Iza nje je bila gomila od osam ogromnih rasparenih kofera. Viđala je ranije takve džinovske kofere i pomislila bi: ko bi pri zdravoj pameti kupio takve odvratne kofere kojima ne može upravljati? Sada je znala odgovor: neko ko mora odjednom da spakuje gotovo sve.

Oko njenih osam ružnih kofera za jednu osobu rasuta su njena četiri ručna prtljaga, torbica, dve torbe za laptop i dva dečja ranca i, na niskim izbočinama, jakne, plišani medvedići i zip vrećica puna voćnih štanglica od žitarica i voća, što svežeg što suvog, plus smeđe M&M bombonice; sve popularnije boje bile su pojedene pre Nove Škotske.

Ona je ta koja stiska porodične plave pasoše, različite od nemačkih tamnocrvenih, štrči ne samo zbog boje već i zato što domaći ne sede na gomilama odvratnog prtljaga stiskajući pasoše.

Ona je ta koja ne shvata šta ostali govore tim nerazumljivim jezikom. Posle sedmočasovnog leta tokom koga je uspešla da odspava dva sata, s podočnjacima, iscrpljena, gladna, ispunjena mučninom, uzbuđenjem i strahom.

Ona je ta: imigrant, imigrira.

POČELA JE TAKO što se pomirila s tim da uzme Deksterovo prezime. Priznala je da više ne mora da zadrži svoje devojачko prezime, svoje profesionalno prezime. I tako je odjurila u opštinsku kancelariju Okruga Kolumbija, popunila obrasce i predala novčani nalog. Naručila je novu vozačku dozvolu i pasoš po hitnom postupku.

Govorila je sebi da će biti lakše izboriti se s birokratijom, živeti u katoličkoj zemlji, ako muž i žena imaju isto ime. Već je odustajala od ostatka svog identiteta – mreže spoljašnjih formi ispod koje su se skrivale složenije istine – i prezime je, razmišljala je, bilo samo još jedna pojedinost.

Dakle, već je bila neko ko nikad ranije nije bila: Ketrin Mur. Zvaće se Kejt. Prijatna, opuštена Kejt. Umesto stroge, ozbiljne Ketrin. Ime je lepo zvučalo; Kejt Mur je bila neko ko zna kako da se dobro provede u Evropi.

Nekoliko dana je u glavi isprobavala Kejti Mur, ali zaključila je da Kejti Mur zvuči kao lik iz knjige za decu ili kao navijačica.

Kejt Mur je organizovala selidbu. Zamrzla je, otkazala ili promenila adresu na desetinama računa. Kupila je ružni prtljag. Razvrstala je njihove stvari u tri kategorije – prtljag koji se čekira, ono što leti avionom, ono što ide brodom. Ispunila je robno-otpremne formulare, formulare osiguranja, formalne formulare.

I uspela je da se izvuče s posla. Nije bilo ni lako ni brzo. Ali kad su izlazni intervju i birokratske prepreke konačno bili raščišćeni, istrpela je oproštajno piće u šefovoj kući na Kapitol hilu. Iako nikad u životu nije dala otkaz, bila je tokom godina na nekoliko svečanih ispraćaja. Prvo se razočarala što nije bio organizovan u nekom irskom pabu, gde bi svi previše popili za bilijarskim stolom visine šanka, kao u filmovima. Ali naravno da ljudi iz njene kancelarije nisu mogli da se skupe u baru, na piću. I tako su pijuckali flaše piva u prizemlju Džoove kuće od cigala, a Kejti je delom laknulo a delom se razočarala otkrivši da kuća nije bila znatno veća a ni u išta boljem stanju od njene.

Nazdravila je sa svojim kolegama i dva dana kasnije napustila kontinent.

Ovo mi je, rekla je ponovo sebi, prilika da se ponovo pronađem. Kao neko ko ne radi preko volje nepromišljeno odabrani posao, niti bezvoljno, naprečac pokušava da bude roditelj; ne živi u neudobnoj dotrajaloj kući u bednom, nekomšijskom komšiluku u čemernom, konkurentnom gradu – mestu koje je, u stvari, odabrala kad je otišla na prvu godinu fakulteta, zato što je jedno vodilo drugom. Nije ona stvorila svoj život; on joj se dogodio.

Vozač Nemac pojačao je muziku; teški pop sa sintisajzerima iz osamdesetih. „Novi talas!“, uzviknuo je. „Obožavam

ga!“ Snažno je udarao prstima po volanu, tapkao nogom o kvačilo, treptao kao lud, u devet ujutro. Amfetamini?

Kejt je okrenula glavu od ovog manijaka i posmatrala kako pored nje prolazi nemački pastoralni krajolik, blaga brda, guste šume i zgusnute grupice kamenih kuća, zbijenih jedna uz drugu, kao da se kriju od hladnoće, okupljenih u majušna seoca okružena ogromnim pašnjacima.

Resetovaće se. Reinstalirati. Konačno će postati žena koja ne laže sve vreme muža o tome čime se zapravo bavi i ko je zapravo.

„ČAO“, REKLA JE Kejt ušavši u Džoovu kancelariju čim je ujutro stigla. Taj jedan slog bio je ceo njen uvod. „Žao mi je što moram da ti kažem da dajem otkaz.“

Džo je podigao pogled sa izveštaja, sivkastih stranica odštampanih na matičnom štampaču koji je verovatno stajao na metalnom stolu sovjetske izrade negde dole u Centralnoj Africi.

„Mom mužu su ponudili posao u Evropi. U Luksemburgu.“
Džo je izvio obrvu.

„Pa pomislih, što da ne.“ Ovo objašnjenje bilo je grubo uprošćeno, ali bar je bilo iskreno. Kejt je odlučila da u ovome bude potpuno iskrena. Osim po jednom pitanju, ako do njega dođe. Bila je gotovo sigurna da na kraju hoće.

Džo je zatvorio fasciklu, tešku plavu futrolu ukrašenu različitim pečatima, potpisima i inicijalima. Sa strane je imala metalnu kopču. Zatvorio ju je. „Kakav posao?“

„Dekster se bavi elektronskom bezbednošću, za banke.“
Džo je klimnuo glavom.

„U Luksemburgu ima mnogo banaka“, dodala je.
Džo se osmehnuo krajičkom usana.

„Radiće za jednu.“ Kejt se iznenadila koliko se kaje. Iz trenutka u trenutak bila je sve ubeđenija da je donela pogrešnu odluku, ali sada je bila u obavezi da to istera do kraja.

„Došlo je moje vreme, Džo. Koliko već dugo radim ovo... i ne znam...”

„Dugo.“

Kajanje je pratio i stid, nekakav uvijeni stid zbog sopstvenog ponosa, nesposobnosti da preispita pogrešnu odluku nakon što ju je već donela.

„Da. Dugo. I, iskreno, dosadilo mi je. Već neko vreme mi je nekako dosadno. A ovo je sjajna prilika za Dekstera. Za nas. Da krenemo u avanturu.“

„Nije ti dosta avanture u životu?“

„Kao porodica. U porodičnu avanturu.“

Kruto je klimnuo glavom.

„Ali stvarno, ovde se ne radi o meni. Gotovo uopšte. Radi se o Deksteru. O njegovoj karijeri, da možda konačno zaradi nešto novca. I o tome da živimo nekim drugačijim životom.“

Džo je otvorio malo usta a kroz čupave sede brkove koji su izgledali kao da su mu prilepljeni na pepeljasto lice provirili su sitni sivkasti zubi. Doslednosti radi, Džo je imao običaj da nosi i siva odela. „Mogu li da te odgovorim od ovoga?“

Prethodnih nekoliko dana, dok je Dekster prikupljao još praktičnih detalja, odgovor bi verovatno bio da. Ili bar možda, verovatno. A onda je usred prethodne noći Kejt naterala sebe da donese konačnu odluku, naglo se uspravivši u krevetu u četiri ujutro kršeći ruke, očajna. Pokušavajući da smisli šta želi. Veliki deo života – zapravo ceo – provela je baveći se jednim drugim pitanjem: šta je to što joj treba? Ali smisliti šta je to što želi, predstavljalo je sasvim drugačiji izazov.

Došla je do zaključka da ono što želi, sada, počinje time što će dati otkaz. Time što će zauvek izaći iz ove kancelarije.

Što će zauvek napustiti ovaj posao. Što će započeti jedno sasvim novo poglavlje – sasvim novu knjigu – u svom životu, u kome će biti neki drugi lik. Nije nužno želela da bude žena bez ikakvog posla, bez ikakvog profesionalnog cilja; ali nije više želela da bude žena sa ovim poslom, ovim ciljem.

I tako je po tmurnom vlažnom avgustovskom jutru odgovor bio: „Ne, Džo. Žao mi je.“

Džo joj je uputio još jedan osmeh, manji i krući; manje osmeh a više grimasa. Čitavo držanje mu se promenilo, birokratu srednjeg nivoa za kakvog se obično izdavao zamenio je nemilosrdni ratnik kakvog ga je poznavala. „E pa onda.“ Sklonio je u stranu plavu fasciklu i na njeno mesto stavio svoj laptop. „Jasno ti je da će biti mnogo intervju?“

Klimnula je glavom. Iako otkaz nije bio nešto o čemu se razgovara, slutila je da neće biti ni brzo ni jednostavno. I znala je da nikad više neće kročiti u svoju kancelariju dva sa dva, a ni u ovu zgradu. Sve lične stvari poslaće joj preko kurira.

„I počće odmah.“ Džo je otvorio laptop. „Molim te“ – dao joj je znak mahnuvši rukom, istovremeno i zahtevajući i prezrivo je odbacujući, stisnute vilice i nabranog čela – „zatvori vrata.“

KRENULI SU OD hotela kroz lavirint uzanih kaldrmisanih ulica centralne četvrti, penjući se i spuštajući duž prirodnih obrisa srednjovekovnog utvrđenog grada. Prošli su pored vladareve palate, kafića sa stolovima napolju, prostranog trga na kome je bila pijaca krcata proizvodima i cvećem.

Kejt je kroz tanke gumene đonove cipela osećala sve izbočine i udoline u tvrdom kamenu. Nekada je veliki deo života provodila pešačeći neravnim ulicama po opasnim delovima nepoznatih gradova; nekada je imala obuću za to. Čak je, pre

više od petnaest godina, neko vreme koračala istom ovom kaldrmom. Prepoznala je svod koji je povezivao dva glavna trga na čijem je južnom kraju jednom zastala pitajući se da možda ne ulazi u nekakvu opasnu klopku. Pratila je onog mladog Alžirca koji je, pokazalo se, krenuo samo da kupi palačinku.

Davno je to bilo, kada je imala mlađe noge. Sada će joj trebati potpuno nova kolekcija cipela, da se slažu sa svim ostalim novim ovde.

Deca su poslušno išla ispred svojih roditelja, udubljena u uobičajeni poverljivi dečački razgovor, o frizurama lego figurica. Dekster je uhvatio Kejt za ruku nasred grada, usred živosti evropskog glavnog trga, na kome su ljudi pili i pušili, smejali se i flertovali. Zagolicao joj je dlan vrhom kažiprsta, skriveni poziv – potajno obećanje – za nešto kasnije, nasamo. Kejt je osetila da rumeni.

Smestili su se za sto jedne taverne. Nasred olistalog trga punog ljudi desetočlani orkestar – tinejdžeri – upravo je glasno zaszvirao. Scena je podsećala na tolike meksičke gradove po kojima je Kejt nekada tumarala: trg oivičen kafićima i prodavnicama suvenira, stanovnici svih generacija – od razgugutane novorođenčadi do rastorokanih starica što se drže podruku – okupljeni oko podijuma dok amateri nevesto sviraju lokalne omiljene pesme.

Duga ruka evropskog kolonijalizma.

Kejt je najviše vremena provela u *zocalu* u Oahaki, nešto manje od kilometar istočno od svog jednosobnog stana, pored škole jezika u kojoj je uzimala privatne poludnevne napredne časove jezika, uvežbavajući dijalekte. Oblačila se kao i druge žene poput nje, u duge pamučne suknje i seljačke bluže, vezivala kosu maramama, otkrivši malu – lažnu – tetovažu u obliku leptira u dnu vrata. Utapala se, kretala po

kafićima, pila pivo „negra modelo“, koristila pletenu torbu da u njoj nosi proizvode s Pijace 20. novembra.

Jedne noći jedan nemački par i nekoliko Amerikanaca spojili su nekoliko stolova, uz obavezne mlade Meksikance koji su se stalno nabacivali ženama – ti tipovi su često gađali u prazno, ali s vremena na vreme bi pogodili pravo u centar – kad ih je neki zgodan, samouveren tip pitao može li da im se pridruži. Kejt ga je već više puta ranije videla. Znala je ko je; svi su znali. Zvao se Lorenzo Romero.

Izbliza je bio još privlačniji nego što je očekivala sa slika. Kada je postalo jasno da je došao da priča s Kejt, jedva je uspevala da prikrije uzbuđenje. Disala je kratko i plitko, dlanovi su počeli da joj se znoje. Jedva je uspevala da se usredsredi na šale i aluzije u njegovim brzim odgovorima, ali nije bilo važno. Shvatila je šta se dešava. Pustila je da joj se bluza otkopča. Uхватила ga je za mišicu, predugo.

Popila je poslednji gutljaj piva, skupljajući hrabrost. A onda se nagnula ka njemu. „*Cinco minutos*“, rekla je i pokazala glavom na katedralu na severnom kraju trga. Klimnuo je glavom da pokaže da je razumeo, oblizao usne, sa žudnjom u pogledu.

Šetnja preko trga trajala je čitavu večnost. Sva sitna deca i njihovi roditelji otišli su kući pa su na trgu ostali samo adolescenti, starci i turisti, mešavina duvanskog dima i marihuane, pijani žargonski engleski i torokanje starica. Pod drvećem, daleko od uličnih svetiljki, parovi su se bez stida vaćarili.

Kejt nije mogla da veruje da stvarno ovo radi. Nestrpljivo je čekala na Independensiji, pored katedrale, u senci. Stigao je i krenuo da je poljubi.

„*No*.“ Odmahnula je glavom. „*No aqui*.“

Krenuli su ćutke ka El Ljanu, parku u kome je nekada bio zoološki vrt, sada zapušten, i Kejt bi se plašila da je bila sama.

Ali nije bila. Osmehnula se Lorencu i zakoračila u mrak. Krenuo je za njom, grabljivac spreman za napad.

Duboko je udahnula. To je to, konačno. Skrenula je iza debelog debla drveta pod teškom strehom od lišća i, zavukavši ruku u unutrašnji džep svoje široke platnene jakne, čekala da on krene za njom.

Kad se pojavio u mraku iza drveta, nabila mu je cev pištolja u stomak i dvaput povukla okidač pre nego što je on i shvatio šta se događa. Skljokao se na zemlju. Opalila je još jednom, u glavu, za svaki slučaj.

Lorenzo Romero je bio prvi čovek koga je ikada ubila.